

Na temelju članka 21. Statuta Sveučilišta u Zagrebu, Senat Sveučilišta u Zagrebu na 15 redovitoj sjednici u 353. akademskoj godini (2021./2022.) održanoj 19. srpnja 2022. godine donio je

Smjernice upravljanja intelektualnim vlasništvom na Sveučilištu u Zagrebu

1. OPĆE ODREDBE

1.1. Ciljevi Sveučilišta u Zagrebu¹

1.1.1. Sveučilište u Zagrebu (u daljnjem tekstu Sveučilište) najstarije je, najveće i u akademskom i istraživačkom smislu vodeće sveučilište u Republici Hrvatskoj. Kao takvo, ono ima posebnu ulogu i odgovornost u očuvanju i unaprjeđenju nacionalnoga intelektualnoga, znanstvenoga i kulturnoga naslijeđa te u jačanju međunarodne prepoznatljivosti i atraktivnosti hrvatskoga visokog obrazovanja i znanosti.

1.1.2. U području istraživanja i razvoja Sveučilište ima obvezu postići sljedeće ciljeve:

- razvijati se kao sveobuhvatno sveučilište sa širokim spektrom istraživačkih i studijskih programa u skladu s ekonomskim mogućnostima i potrebama društva;
- poticati izvrsnost u znanstvenom i umjetničkom istraživanju u nastojanju da zadrži mjesto jednoga od vodećih istraživačkih sveučilišta u jugoistočnoj Europi;
- daljnjim preustrojem i razvojem zadržati sadašnju vodeću akademsku i istraživačku ulogu u nacionalnim okvirima;
- angažirati se u javnom djelovanju kao generator tehnološkoga, gospodarskoga i društvenoga razvitka u skladu sa strateškim potrebama Republike Hrvatske.

1.1.3. U okviru Sveučilišta djeluju fakulteti, akademije i druge sastavnice (dalje u tekstu sastavnice).²

1.1.4. Sveučilište je posvećeno tome da intelektualno vlasništvo koje nastane u znanstvenim, stručnim i umjetničkim istraživanjima koja se provode na Sveučilištu i sastavnicama, kao i ekonomska vrijednost koja iz njega proizađe, budu iskorišteni za ostvarenje ciljeva Sveučilišta i sastavnica te za njihovu korist, kao i za korist društva u cjelini.³

1.2. Ciljevi *Smjernica upravljanja intelektualnim vlasništvom*⁴

1.2.1. Sveučilište stvara *Smjernice upravljanja intelektualnim vlasništvom* na Sveučilištu i sastavnicama (dalje u tekstu *Smjernice*), usklađeno s propisima u području prava

intelektualnoga vlasništva, drugim relevantnim propisima, ciljevima i aktima Sveučilišta i sastavnica te posebice organizacijskim ustrojem Sveučilišta i sastavnica kao samostalnih pravnih osoba.⁵

- 1.2.2. Smjernicama se poštuje autonomija sastavnica, istodobno i koordinirajuća uloga Sveučilišta, s ciljem stvaranja sinergijskoga učinka zajedničkoga i koordiniranoga djelovanja Sveučilišta i sastavnica u stvaranju intelektualnoga vlasništva, intelektualnoga kapitala te s time povezanih optimalnih rezultata u znanstvenom, stručnom i umjetničkom istraživanju i djelovanju, kao i njihova gospodarskoga iskorištavanja.⁶
- 1.2.3. Cilj je Smjernica nastaviti i unaprijediti dosadašnji rad Sveučilišta i sastavnica u stvaranju najboljih i najprikladnijih organizacijskih, financijskih i administrativnih okolnosti te postojane institucionalne strukture za intenzivno, svrhovito i održivo gospodarsko iskorištavanje intelektualnoga vlasništva nastalog na Sveučilištu i sastavnicama te transfer tehnologije.
- 1.2.4. Smjernice su usmjerene stvaranju postojanoga pravnoga, administrativnoga, organizacijskoga i financijskoga okvira za pretvaranje intelektualnoga vlasništva nastalog na Sveučilištu i sastavnicama u proizvode, usluge, procese i postupke.
- 1.2.5. Smjernicama se ohrabruju znanstvenici i drugi djelatnici zaposleni na sastavnicama i Sveučilištu, kao i studenti, gostujući znanstvenici i umjetnici te drugi suradnici u području znanstvenih, stručnih te umjetničkih istraživanja i djelovanja da postanu, razvijaju se i u cijelosti afirmiraju kao stvaratelji intelektualnih tvorevina te da osvijeste i identificiraju njihovu potencijalnu gospodarsku vrijednost.
- 1.2.6. Smjernice su usmjerene na stvaranje partnerskoga odnosa sastavnica i Sveučilišta sa znanstvenicima, stručnjacima, istraživačima i umjetnicima koji su zaposleni, studiraju ili na drugi način surađuju sa sastavnicama i Sveučilištem, stavljajući u središte stvaratelje intelektualnih tvorevina kao osobe od kojih izvorno potječe znanstveno i stručno, istraživačko i umjetničko djelovanje. Istodobno, Smjernicama se poštuje potreba zaštite javnih ulaganja u znanstvena i stručna, istraživačka i umjetnička djelovanja te potreba ostvarenja opće društvene dobrobiti od takvih javnih ulaganja.
- 1.2.7. Smjernicama se uzima u obzir potreba ostvarivanja balansa raznorodnih i u nekim slučajevima suprotstavljenih interesa u traženju i ostvarivanju adekvatne pravne zaštite intelektualnih tvorevina nastalih na sastavnicama i Sveučilištu, svrhovitoga upravljanja njime te njegova učinkovitoga gospodarskoga iskorištavanja, a da se pri tome ne naruši tradicionalna nastavno-obrazovna uloga sastavnica i Sveučilišta, akademske slobode, načelo otvorene znanosti, načelo otvorenoga pristupa publikacijama te pravodobnoga objavljivanja rezultata znanstvenoga, stručnoga i umjetničkoga istraživanja i rada, autonomija Sveučilišta i samostalnost sastavnica, kao i javna misija Sveučilišta i sastavnica u služenju interesima društva u cjelini.

1.3. Opća načela

- 1.3.1. Sveučilište i sastavnice u provedbi ovih Smjernica rukovode se načelom odgovorne komercijalizacije.⁷
- 1.3.2. U slučajevima kad u znanstvenom, stručnom i umjetničkom istraživanju i djelovanju na sastavnicama i Sveučilištu nastanu intelektualne tvorevine prikladne za zaštitu intelektualnim vlasništvom, poduzet će se koraci da postanu dostupne u obliku i na način koji će najučinkovitije promicati njihovu uporabu za gospodarsku i društvenu dobrobit.
- 1.3.3. Smjernice su usmjerene na uspostavu poticajnoga okružja za stvaranje intelektualnih tvorevina te će stoga sastavnice i Sveučilište priznati i nagraditi svoje znanstvenike, stručnjake, istraživače i umjetnike čije je istraživanje i djelovanje rezultiralo intelektualnim vlasništvom koje je generiralo značajan društveni ili gospodarski utjecaj.⁸
- 1.3.4. Smjernice su usmjerene na poticanje suradnje između znanstvenika, stručnjaka, istraživača i umjetnika unutar sastavnica i Sveučilišta te prema drugim sveučilištima i istraživačkim, stručnim i umjetničkim organizacijama u zemlji i inozemstvu.
- 1.3.5. Smjernicama se potiče suradnja znanstvenika, stručnjaka, istraživača i umjetnika s gospodarskim sektorom u zemlji i inozemstvu, kao i s tijelima državne uprave na državnoj i lokalnim razinama.
- 1.3.6. Smjernicama se potiču primijenjena znanstvena, stručna i umjetnička istraživanja koja odgovaraju općedruštvenim i gospodarskim potrebama na državnoj, područnoj i lokalnoj razini, kao i na europskoj i međunarodnoj razini.⁹

2. OPSEG PRIMJENE¹⁰

2.1. Intelektualne tvorevine

- 2.1.1. Smjernice se odnose na intelektualne tvorevine koje nastanu u znanstvenim i umjetničkim istraživanjima te u umjetničkom stvaralaštvu i stručnom radu na sastavnicama i Sveučilištu.
- 2.1.2. Intelektualna tvorevina nastala je na sastavnici odnosno na Sveučilištu ako je nastala pretežitim korištenjem:

- laboratorija ili drugih prostorija opremljenih potrebnom opremom i pretežito namijenjenih znanstvenom, umjetničkom i stručnom istraživanju i radu
- istraživačke opreme kao što su uređaji, aparati i instrumenti koji služe znanstvenom i stručnom istraživanju te baze podataka i računalnih programa koji su nužni za provedbu znanstvenih i stručnih istraživanja i rada
- materijala, kao što je potrošni istraživački materijal, koji je u vlasništvu sastavnica odnosno Sveučilišta ili se oni njime koriste po drugoj osnovi kao što su zakup, najam, *leasing*, posudba ili sličan ugovorni odnos
- korištenjem financijskih resursa sastavnica ili Sveučilišta u okviru projekta koji financira ili za koji je financiranje iz drugih izvora pribavila sastavnica odnosno Sveučilište ili se imenom Sveučilišta ili sastavnice koristilo u pribavljanju financiranja za provedbu projekta (dalje u tekstu: korištenje prostora, opreme, materijala i financijskih resursa sastavnice odnosno Sveučilišta).^{11 12}

2.1.3. Svaka sastavnica može donijeti svoja pravila o tome kad se smatra da je intelektualna tvorevina nastala na toj sastavnici, koja nadopunjuju točku 2.1.2. ovih Smjernica.¹³

2.1.4. Intelektualne tvorevine, na koje se ove Smjernice odnose, svojim pojavnim oblikom, sadržajem i načinima pravne zaštite mogu biti:

- izumi
- tehnička unaprjeđenja
- znanje i iskustvo (tehničko ili komercijalno)
- druge vrste neobjavljenih informacija koje imaju tržišnu vrijednost
- autorska djela bilo koje vrste, uključujući računalne programe i baze podataka, s iznimkom pisanih znanstvenih i stručnih djela u skladu s točkom 2.3.1. ovih Smjernica te s iznimkom onih autorskih djela nastalih u izvršavanju nastavne, obrazovne ili slične djelatnosti koja po zakonu pripadaju sastavnicama odnosno Sveučilištu¹⁴
- umjetničke izvedbe, fonogrami, videogrami
- baze podataka koje se štite pravom koje je srodno autorskom
- industrijski dizajn
- razlikovne oznake kao što su žigovi ili oznake zemljopisnoga podrijetla i oznake izvornosti
- biljne vrste
- topografije poluvodičkih proizvoda
- druge intelektualne tvorevine i inovacije, kako su definirane propisima u području prava intelektualnoga vlasništva u Republici Hrvatskoj.¹⁵

2.2. Osobe

2.2.1. Smjernice se odnose na sljedeće osobe:

- znanstvenici i umjetnici zaposleni na sastavnicama i Sveučilištu koji su u radnom odnosu u svojstvu nastavnika ili suradnika u znanstveno- nastavnom,

umjetničko-nastavnom, nastavnom, suradničkom ili stručnom zvanju (dalje u tekstu: zaposlenici),¹⁶

- studenti na preddiplomskim, diplomskim i poslijediplomskim studijima sastavnica ili Sveučilišta koji su sklopili ugovor o studiranju ili na temelju drugog akta studiraju na sastavnici ili Sveučilištu (dalje u tekstu: studenti),¹⁷
- gostujući znanstvenici i umjetnici na sastavnicama ili Sveučilištu, znanstvenici, stručnjaci, nastavnici i umjetnici u naslovnim zvanjima, kao i drugi suradnici sastavnica ili Sveučilišta u području znanstvenih, stručnih te umjetničkih istraživanja i djelovanja koji surađuju sa sastavnicom ili Sveučilištem na temelju autorskoga ugovora, ugovora o djelu, ugovora o suradnji, međuinstitucijskoga ugovora ili sličnoga akta (dalje u tekstu: suradnici).^{18 19}

2.2.2. Sastavnice i Sveučilište će u svakom ugovoru o radu ili u drugom aktu kojim se uređuje radni odnos ili u drugom aktu koji je obvezujući za zaposlenike (bilo da im zaposlenici pristupaju ili se po drugoj obvezujućoj osnovi na njih odnose) urediti da se ove Smjernice primjenjuju na zaposlenike za trajanja radnog odnosa.²⁰

2.2.3. Sastavnice i Sveučilište će u ugovorima o studiranju ili u drugim aktima kojima se uređuju prava i obveze u okviru preddiplomskih, diplomskih ili poslijediplomskih studija, a koji su obvezujući za studente (bilo da im studenti pristupaju ili se po drugoj obvezujućoj osnovi na njih odnose), kao i u ugovorima o suradnji studenata na znanstvenim, istraživačkim, stručnim ili umjetničkim projektima, urediti da se ove Smjernice primjenjuje na studente za cijelo vrijeme studiranja odnosno sudjelovanja na projektima.²¹

2.2.4. Sastavnice i Sveučilište će u autorskim ugovorima, ugovorima o djelu, ugovorima o suradnji, međuinstitucijskim ugovorima te u drugim aktima u kojima se uređuje suradnja i koji su obvezujući za suradnike (bilo da im suradnici pristupaju ili se po drugoj obvezujućoj osnovi na njih odnose) urediti da se ove Smjernice odnose na suradnike za trajanja suradnje sa sastavnicom ili Sveučilištem.²²

2.3. Izuzeća²³

2.3.1. Autorska prava na znanstvenim i stručnim autorskim člancima i knjigama zaposlenika, studenata i suradnika izuzeta su od primjene ovih Smjernica i pripadaju autorima, ako posebnim ugovorima sa sastavnicom ili Sveučilištem nije drukčije uređeno.²⁴ Autorska prava neovisna su i ne utječu na druga prava i obveze iz ovih Smjernica, uključujući one povezane s čuvanjem tajnosti rezultata znanstvenih istraživanja.

2.3.2. Ove Smjernice ne utječe na prava intelektualnoga vlasništva stečena prije početka radnog odnosa, studiranja odnosno suradnje suradnika sa sastavnicom ili Sveučilištem (dalje u tekstu: ranija prava intelektualnoga vlasništva).²⁵

2.3.3. Ako su neka od ranijih prava intelektualnoga vlasništva u postupku registracije ili

komercijalizacije, osoba kojoj pripadaju dužna ih je prijaviti sastavnici ili Sveučilištu gdje se zapošljava, započinje studiranje ili suradnju u trenutku kada to postane relevantno za istraživanje na sastavnici ili Sveučilištu, s obzirom na predmet i sadržaj istraživanja te vrstu i sadržaj ranijih prava intelektualnoga vlasništva. Način prijavljivanja i pohranjivanja obavijesti o ranijim pravima intelektualnoga vlasništva određuje sastavnica odnosno Sveučilište.²⁶

- 2.3.4. Smjernice se ne odnosi na autorska djela i predmete srodnih prava koji nastanu u obavljanju nastavne i obrazovne aktivnosti, uključujući i projekte cjeloživotnoga obrazovanja i slične nastavne i obrazovne projekte. To su planovi i programi nastavnoga rada, nastavni materijal, prezentacije, predavanja i slično, kao i baze podataka koje sadrže takav materijal i podatke te dokumente koji se odnose pretežito na nastavne i obrazovne aktivnosti i procese te na nastavne projekte.²⁷
- 2.3.5. Student se ne može protiviti da se njegov završni rad stvoren na bilo kojem studiju na visokom učilištu učini dostupnim javnosti na odgovarajućoj javnoj mrežnoj bazi sveučilišne knjižnice, knjižnice sastavnice sveučilišta te na javnoj mrežnoj bazi završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice, sukladno zakonima.²⁸

2.4. Transparentnost Smjernica

- 2.4.1. Ove Smjernice, kao i svi akti koji se na temelju njih donose na Sveučilištu i sastavnicama, objavljuju se na mrežnim stranicama Sveučilišta i sastavnica, na uočljivome mjestu.²⁹
- 2.4.2. Sveučilište i sastavnice dužni su sve osobe na koje se ove Smjernice odnosi obavijestiti o njihovu postojanju prije započinjanja radnog odnosa, studiranja odnosno suradnje te im njihov sadržaj, kao i sadržaj svih akata koji su na temelju njih doneseni, učiniti jednostavno i razumljivo dostupnim.³⁰

3. PRIPADANJE PRAVA INTELEKTUALNOGA VLASNIŠTVA

3.1. Zaposlenici³¹

- 3.1.1. Intelektualne tvorevine koje stvore zaposlenici, te s njima povezano intelektualno vlasništvo, pripadaju sastavnici odnosno Sveučilištu gdje se u smislu točke 2.1.2. ovih Smjernica provodi znanstveno, stručno ili umjetničko istraživanje u okviru kojega je intelektualna tvorevina nastala, bez obzira na to je li riječ o stvaranju u ispunjavanju obveza iz ugovora o radu ili stvaranju prema uputama poslodavca ili osobe koja vodi istraživanje u ime poslodavca ili se istraživanje provodi mimo obveza iz radnog odnosa, ali u okviru znanstvenoga, istraživačkoga, stručnoga i umjetničkoga djelovanja povezanoga sa zaposlenjem na sastavnici ili Sveučilištu.^{32,33}

- 3.1.2. Ovim se Smjernicama između zaposlenika i sastavnice odnosno Sveučilišta uređuju načela o raspodjeli koristi od komercijalnoga iskorištavanja takvih intelektualnih tvorevina.
- 3.1.3. Zaposlenici su se dužni suzdržati od sudjelovanja u znanstvenim, stručnim i umjetničkim istraživanjima kojima se čini nelojalna konkurencija poslodavcu.³⁴
- 3.1.4. Prije sudjelovanja u istraživanju na nekoj drugoj instituciji ili organizaciji u javnom ili privatnom sektoru u zemlji ili inozemstvu, zaposlenik je dužan od poslodavca zatražiti odobrenje. Poslodavac je dužan o takvom se zahtjevu očitovati u roku od 30 dana, u protivnom se smatra da je odobrenje dao. Sastavnice i Sveučilište mogu donijeti posebna pravila o sudjelovanju u istraživanjima na drugim institucijama koja moraju biti transparentna i nediskriminirajuća.³⁵
- 3.1.5. Ako zaposlenik sudjeluje u istraživanju na nekoj drugoj instituciji ili organizaciji u javnom ili privatnom sektoru u zemlji ili inozemstvu, dužan je obavijestiti tu instituciju ili organizaciju o svojim obvezama koje proizlaze iz ovih Smjernica.³⁶ Na pripadanje intelektualnih tvorevina i stjecanje prava intelektualnoga vlasništva u takvim istraživanjima primjenjuju se smjernice i pravila tih institucija ili organizacija³⁷ te ugovori o suradnji koje poslodavac eventualno sklopi s takvom institucijom ili organizacijom.³⁸
- 3.1.6. Ove Smjernice ne odnose se na intelektualne tvorevine koje zaposlenik stvori izvan svojih obaveza i aktivnosti na sastavnici gdje je zaposlen ili na Sveučilištu.

3.2. Studenti

- 3.2.1. Intelektualne tvorevine studenata, te s njima povezano intelektualno vlasništvo, pripadaju sastavnici odnosno Sveučilištu gdje se u smislu točke 2.1.2. ovih Smjernica provodi znanstveno, stručno ili umjetničko istraživanje ili djelovanje u okviru kojega je intelektualna tvorevina nastala, bez obzira na to je li riječ o stvaranju u ispunjavanju obveza iz ugovora o studiranju ili drugih studijskih obveza, ili iz suradnje u istraživanju na sastavnici ili Sveučilištu.³⁹
- 3.2.2. Intelektualne tvorevine koje stvore studenti bez sudjelovanja sastavnice ili Sveučilišta u smislu točke 2.1.2. ovih Smjernica, koristeći se vlastitim prostorijama, vlastitom istraživačkom ili umjetničkom opremom, vlastitim materijalom ili financijskim resursima, ili koristeći se nabrojenim resursima trećih osoba koje nisu povezane sa sastavnicom ili Sveučilištem, pripadaju studentima u cijelosti, bez obzira na to je li riječ o stvaranju u ispunjavanju obveza iz ugovora o studiranju ili drugih studijskih obaveza, ili iz suradnje u istraživanju na sastavnici ili Sveučilištu.⁴⁰
- 3.2.3. Ako iz istraživanja i djelovanja iz točaka 3.2.1. i 3.2.2. ovih Smjernica nastane završni, diplomski, specijalistički, doktorski ili sličan rad, student se ne može protiviti da se on učini dostupnim javnosti na odgovarajućoj javnoj mrežnoj bazi sveučilišne knjižnice

ili knjižnice sastavnice Sveučilišta ili na javnoj mrežnoj bazi završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice, u skladu sa zakonom kojim se uređuje znanstvenai umjetnička djelatnost i visoko obrazovanje te sa zakonimakojima se uređuju autorsko i srodna prava, kao i druga prava intelektualnoga vlasništva.⁴¹

3.3. Suradnici

- 3.3.1. Pripadanje intelektualnih tvorevina koje na sastavnici ili Sveučilištu stvore suradnici sudjelujući kao gostujući znanstvenici, vanjski suradnici, suradnici u naslovnim zvanjima ili suradnici u sličnom statusu koji nisu zaposleni na sastavnici ili Sveučilištu gdje se u smislu točke 2.1.2. ovih Smjernica provodi znanstveno, stručno ili umjetničko istraživanje ili djelovanje, te s time povezano intelektualno vlasništvo, uređuju se ugovorom ili drugim aktom kojim se uređuje suradnja između suradnika i sastavnice ili Sveučilišta. Sastavnice i Sveučilište dužni su donijeti pravila o sudjelovanju suradnika u njihovim znanstvenim, stručnim i umjetničkim istraživanjima i djelovanjima i o pripadanju intelektualnih tvorevina, te s time povezanih prava intelektualnoga vlasništva, nastalih u takvim istraživanjima i djelovanjima, kao i njihove komercijalizacije, radi ostvarenja transparentnosti i onemogućavanja diskriminacije.⁴²
- 3.3.2. U načelu, intelektualne tvorevine te s time povezano intelektualno vlasništvo, nastalo uz sudjelovanje suradnika, u skladu s ugovorom ili drugim aktom kojim se uređuje suradnja, pripadaju sastavnici odnosno Sveučilištu gdje se u smislu točke 2.1.2. ovih Smjernica provodi istraživanje, ako nije drukčije ugovoreno u skladu s točkom 3.3.1. ovih Smjernica.⁴³
- 3.3.3. U svakom slučaju, suradnik je dužan na kraju svojega istraživanja ili djelovanja Sveučilištu odnosno sastavnici na kojoj se u smislu točke 2.1.2. ovih Smjernica provodi istraživanje, dostaviti iscrpne podatke o rezultatima svojega istraživanja i djelovanja.⁴⁴

3.4. Objavljivanje znanstvenih radova

- 3.4.1. Sveučilište i sastavnice potiču objavljivanje znanstvenih radova zaposlenika, studenata i suradnika, pod uvjetom da se o namjeri objavljivanja bilo kojega znanstvenoga rada koji se temelji na istraživanjima čiji rezultati kao intelektualne tvorevine pripadaju sastavnici ili Sveučilištu, obavijesti sastavnicu odnosno Sveučilište ako postoji opasnost da se objavom izgubi mogućnost pravne zaštite i komercijalizacije tih rezultata. U takvu slučaju sastavnica odnosno Sveučilište mogu prije objavljivanja poduzeti nužne korake radi pravne zaštite takve intelektualne tvorevine ili može zabraniti objavu radi postizanja pravne zaštite i optimalne komercijalizacije.⁴⁵
- 3.4.2. Zaposlenici, studenti i suradnici nastojat će od nakladnika znanstvenih radova dobiti odobrenje da se objavljeni znanstveni radovi iz točke 3.4.1. ovih Smjernica uvrste u repozitorije sastavnica odnosno Sveučilišta, bilo u obliku u kakvom su objavljeni ili

u pripremnom obliku.⁴⁶

- 3.4.3. Zaposlenici, studenti i suradnici dat će sastavnicama i Sveučilištu neisključivo i besplatno pravo iskorištavanja znanstvenih radova iz točke 3.4.1. ovih Smjernica u administrativne svrhe te u svrhe promicanja, daljnjih istraživanja i nastave, pod uvjetom da se to ne protivi pravima nakladnika te zakonitim interesima zaposlenika, studenta odnosno suradnika.⁴⁷

3.5. Moralna prava stvaratelja

- 3.5.1. Sastavnice i Sveučilište poštovat će moralna prava zaposlenika, studenata i suradnika kao stvaratelja intelektualnih tvorevina u skladu s pripadajućim propisima; to su moralna prava autora i umjetnika izvođača te pravo izumitelja i dizajnera na navođenje u prijavama za registraciju patenta ili industrijskoga dizajna.⁴⁸

3.6. Stavljanje intelektualne tvorevine u područje javnoga dobra

- 3.6.1. Sastavnica odnosno Sveučilište može odlučiti da će intelektualnu tvorevinu koja im prema ovim Smjernicama pripada staviti u područje javnoga dobra:⁴⁹
- kad takva obveza postoji prema ugovoru ili drugom aktu koji je obvezujući za sastavnicu, Sveučilište ili stvaratelja intelektualne tvorevine
 - kad za to postoji prevladavajući javni interes koji je iznad interesa sastavnice, Sveučilišta ili stvaratelja intelektualne tvorevine
 - kad intelektualna tvorevina ima mali ili nikakav komercijalni potencijal i male izgleda za daljnji razvoj i utjelovljenje u konkretnim proizvodima i uslugama
 - ako je to iz opravdanog razloga nužno za sastavnicu, Sveučilište ili stvaratelja intelektualne tvorevine.⁵⁰
- 3.6.2. Odluku o stavljanju intelektualne tvorevine u područje javnoga dobra donosi čelnik sastavnice odnosno Sveučilišta; on može ovlast za donošenje takve odluke prenijeti na posebno tijelo sastavnice ili Sveučilišta.⁵¹

4. Suradnja s trećima⁵²

4.1. Istraživački ugovori sastavnica ili Sveučilišta

4.1.1. Sastavnice ili Sveučilište prilikom stupanja u ugovorne odnose u pogledu znanstvenih, stručnih ili umjetničkih istraživanja vode računa o zaštiti svojih legitimnih interesa, što uključuje područje upravljanje intelektualnim vlasništvom. Dogovor o pripadanju, zaštiti, komercijalnom iskorištavanju i drugim aspektima upravljanja intelektualnim vlasništvom treba biti u skladu s općim načelima ovih Smjernica, stoga treba uzeti u obzir prirodu suradnje, doprinose i interese ugovornih strana te relevantne propise.⁵³

4.1.2. U slučaju da sastavnice ili Sveučilište preuzmu ugovorne obveze koje utječu na upravljanje intelektualnim vlasništvom, poglavito ako ograničavaju objavu rezultata

istraživanja, dužni su zaposlenike, studente i suradnike koji sudjeluju u predmetnom istraživanju upoznati s preuzetim obvezama te, ako je potrebno, dodatno s njima urediti odnose na način kojim se omogućuje ispunjavanje preuzetih obveza na strani sastavnica ili Sveučilišta.

4.2. Istraživački ugovori pojedinaca s trećima

- 4.2.1. Prije stupanja u ugovorne odnose u pogledu znanstvenih, stručnih ili umjetničkih istraživanja s trećim osobama u javnom ili privatnom sektoru, zaposlenici su dužni pisanim putem obavijestiti čelnika poslodavca radi pribavljanja njegova pisanog odobrenja.⁵⁴ Ako čelnik sastavnice odnosno Sveučilišta ne donese pisanu odluku o odobrenju u roku od 30 dana od dana primitka pisane obavijesti zaposlenika, smatra se da je dopustio stupanje zaposlenika u ugovorni odnos s trećim u pogledu znanstvenoga, stručnoga ili umjetničkoga istraživanja za koje je odobrenje zatraženo.
- 4.2.2. Studenti za vrijeme studiranja i suradnici za vrijeme suradnje dužni su obavijestiti sastavnicu odnosno Sveučilište ako sudjeluju u nekom istraživanju koje bi moglo imati utjecaj na istraživanje na kojem sudjeluju na sastavnici odnosno na Sveučilištu.⁵⁵
- 4.2.3. Zaposlenici, studenti i suradnici dužni su se suzdržati od sudjelovanja u znanstvenim, stručnim i umjetničkim istraživanjima kojima se čini nelojalna konkurencija sastavnici na kojoj su zaposleni, studiraju ili s kojom surađuju, kao i Sveučilištu.
- 4.2.4. U slučajevima kad zaposlenik, student ili suradnik na temelju ugovora s trećom osobom u javnom ili privatnom sektoru sudjeluje u nekom znanstvenom, stručnom ili umjetničkom istraživanju, pripadanje intelektualnih tvorevina nastalih u takvu istraživanju uređuje se tim ugovorom. To uređenje ne smije biti u suprotnosti ovim Smjernicama.⁵⁶

5. Načelo poticanja istraživačkoga rada na Sveučilištu

- 5.1. Sastavnice i Sveučilište potiču znanstveni, istraživački, stručni i umjetnički rad, dajući znanstvenicima, istraživačima i umjetnicima poticaje koji mogu biti novčane i nenovčane naravi.⁵⁷
- 5.2. Pod novčanim se poticajima, među ostalim mogućnostima, podrazumijeva sudjelovanje znanstvenika, istraživača i umjetnika u dobitku koji se ostvari komercijalizacijom njegove tvorevine nastale na sastavnici odnosno na Sveučilištu.⁵⁸
- 5.3. Sastavnice i Sveučilište dužni su osigurati znanstvenicima, istraživačima i umjetnicima udio u dobitku koji se ostvari komercijalizacijom njihovih intelektualnih tvorevina, nastalih na sastavnicama odnosno na Sveučilištu, te o tome donijeti obvezujuće pravilnike.⁵⁹

6. Osnivanje trgovačkih društava⁶⁰

6.1. Stvaratelj kao osnivač⁶¹

- 6.1.1. Sastavnica može odlučiti da je stvaratelj intelektualne tvorevine koja joj prema ovim Smjernicama pripada, ovlašten samostalno ili zajedno s trećim osobama osnovati trgovačko društvo kojemu se intelektualna tvorevina koja je predmet komercijalizacije potom licencira ili prenosi.⁶²
- 6.1.2. Sastavnica može imati udio u takvu trgovačkom društvu ako to s obzirom na okolnosti konkretnoga slučaja osigurava bolje iskorištavanje komercijalnih potencijala intelektualne tvorevine i učinkovitije upravljanje komercijalizacijom. Sastavnica ne mora imati udio u takvu trgovačkom društvu.⁶³
- 6.1.3. Sastavnica će odrediti svoj odnos prema novoosnovanim trgovačkim društvima, osobito mogućnosti korištenja prostora i usluga te drugih svojih resursa, kao i korištenja intelektualnoga vlasništva koje joj pripada, te razlikovnih oznaka sastavnica.⁶⁴
- 6.1.4. Novoosnovana trgovačka društva imaju mogućnost zatražiti sklapanje ugovora o licenci o korištenju žiga *Spin-off University of Zagreb*, koji pripada Sveučilištu.⁶⁵

6.2. Sastavnica kao osnivač⁶⁶

- 6.2.1. Sastavnica može samostalno osnovati trgovačko društvo radi komercijalizacije intelektualne tvorevine koja joj prema ovim Smjernicama pripada te imati sve udjele u takvu trgovačkom društvu.⁶⁷
- 6.2.2. Sastavnica može naknadno dio tih udjela prepustiti stvaratelju intelektualne tvorevine ili trećim osobama, ako to s obzirom na okolnosti konkretnoga slučaja doprinosi privlačenju financijskih i drugih resursa nužnih za uspješnu komercijalizaciju intelektualne tvorevine ili osigurava bolje iskorištavanje komercijalnih potencijala intelektualne tvorevine i učinkovitije upravljanje komercijalizacijom.⁶⁸
- 6.2.3. Sastavnica će odrediti svoj odnos prema novoosnovanim trgovačkim društvima, osobito mogućnosti korištenja prostora i usluga te drugih svojih resursa, kao i korištenja intelektualnoga vlasništva koje joj pripada, te razlikovnih oznaka sastavnica.⁶⁹
- 6.2.4. Novoosnovana trgovačka društva imaju mogućnost zatražiti sklapanje ugovora o licenci o korištenju žiga *Spin-off University of Zagreb*, koji pripada Sveučilištu.⁷⁰

6.3. Sveučilište kao osnivač⁷¹

- 6.3.1. Sveučilište može, na temelju odluke Senata, osnovati ili imati udjele u trgovačkom društvu koje je osnovano na temelju intelektualnoga vlasništva koje prema ovim Smjernicama pripada sastavnici ili Sveučilištu.
- 6.3.2. Ako Sveučilište osniva trgovačko društvo, zajedno sa sastavnicom, to može učiniti na temelju odluke vijeća sastavnice o namjeri osnivanja društva, prijedloga društvenoga ugovora te sažetka poslovnoga plana iz kojega se može procijeniti je li osnivanje trgovačkoga društva u skladu sa Statutom Sveučilišta.⁷²
- 6.3.3. Sveučilište će s novoosnovanim trgovačkim društvom ugovoriti može li i pod kojim uvjetima ono imati svoje sjedište na Sveučilištu, koristiti se njegovim prostorima, opremom, uslugama i drugim resursima.⁷³
- 6.3.4. Sveučilište će odrediti može li se novoosnovano trgovačko društvo i pod kojim uvjetima koristiti intelektualnim vlasništvom koje pripada Sveučilištu te može li se trgovačko društvo i pod kojim uvjetima koristiti znakom Sveučilišta ili nekim drugim žigom koji je registriran u korist Sveučilišta i nosi sveučilišni naziv.⁷⁴
- 6.3.5. Novoosnovana trgovačka društva imaju mogućnost zatražiti sklapanje ugovora o licenci o korištenju žiga *Spin-off University of Zagreb*, koji pripada Sveučilištu.⁷⁵

6.4. Evidencije o trgovačkim društvima⁷⁶

- 6.4.1. Sastavnica je dužna voditi evidenciju novoosnovanih trgovačkih društava iz točaka 6.1. i 6.2. i pravodobno podatke o tim trgovačkim društvima dostaviti Sveučilištu:
- dokument o registraciji
 - kratak opis trgovačkoga društva i njegove djelatnosti.
- 6.4.2. Sastavnice mogu dati i sve druge podatke koji mogu poslužiti za bolje informiranje javnosti te znanstvene i poslovne zajednice o novoosnovanim trgovačkim društvima.
- 6.4.3. Novoosnovana trgovačka društva u javnosti će se predstavljati kao tvrtke kćeri (eng. *spin-off*), osnovane na Sveučilištu i / ili na njegovim sastavnicama.
- 6.4.4. Sveučilište je dužno voditi evidenciju o *spin-off* trgovačkim društvima iz točaka 6.1., 6.2. i 6.3., koordinirati podatke sa sastavnicama u skladu s točkama 6.4.1., 6.4.2. i 6.4.3., javno ih objaviti na svojim mrežnim stranicama te na bilo koji drugi način izvješćivati javnost o njihovim aktivnostima, postignućima i inicijativama. Sveučilište može objavljivati sve podatke koji mogu poslužiti za bolje informiranje javnosti te znanstvene i poslovne zajednice.

7. Sukob interesa⁷⁷

- 7.1. Obveza je zaposlenika i suradnika predano raditi u najboljem interesu sastavnice i Sveučilišta gdje su zaposleni odnosno gdje surađuju.
- 7.2. Zaposlenici i suradnici dužni su izbjegavati situacije u kojima neki kolidirajući osobni ili vanjski interes može prevladati te negativno i značajno utjecati na njihovu radnu etiku, istraživački integritet i autonomiju te ugled, kao i na interese sastavnica i Sveučilišta gdje su zaposleni odnosno gdje surađuju.
- 7.3. Odgovornost je zaposlenika i suradnika osigurati da ugovorni odnosi u koje stupaju i ugovori koje sklapaju s trećim osobama ne kolidiraju s njihovim obvezama i dužnostima koje su određene ovim Smjernicama. To se osobito odnosi na situacije u kojima se ugovaraju privatne konzultantske usluge ili se sklapaju ugovori o pružanju usluga istraživanja s trećim osobama.
- 7.4. Zaposlenici i suradnici dužni su svakoj trećoj osobi s kojom ulaze u pregovore radi sklapanja ugovora o davanju privatnih konzultantskih usluga ili o pružanju usluga istraživanja pružiti sve podatke i obavijestiti ju o svim svojim obvezama i dužnostima koje proizlaze iz ovih Smjernica te ju upoznati s njihovim sadržajem.
- 7.5. Zaposlenici i suradnici dužni su obavijestiti čelnika sastavnice odnosno Sveučilišta gdje su zaposleni odnosno gdje surađuju o svakom potencijalnom ili postojećem sukobu interesa ili sukobu angažmana.
- 7.6. Sastavnice i Sveučilište dužni su međusobno surađivati u donošenju detaljnih pravila kojima se određuju aktivnosti koje mogu dovesti do sukoba interesa, kao i načina razrješavanja sukoba interesa, s ciljem stvaranja koordinirane i usuglašene prakse razrješavanja sukoba interesa na sastavnicama i na Sveučilištu.

8. Završna odredba

Sveučilište će na temelju ovih Smjernica urediti postupke koje su sastavnice i Sveučilište dužni provesti kako bi ostvarili prava intelektualnoga vlasništva koja im na temelju točke 3.1.1. ovih Smjernica pripadaju.

Usvojeno na Senatu Sveučilišta u Zagrebu, 19. srpnja 2022. godine.

Rektor

Prof. dr. sc. Damir Boras

Klasa: 641-01/22-06/1
Urbroj: 380-020/284-22-2
Zagreb, 19. srpnja 2022.

Objašnjenja

¹ U dijelu 1.1. uređuju se opći ciljevi Sveučilišta u Zagrebu, koje je Sveučilište postavilo u svojim općim aktima, bez obzira na ove Smjernice. Ove su Smjernice nastale zbog ciljeva koje Sveučilište u Zagrebu želi slijediti i koje je od prije prihvatilo.

² Sastavnice Sveučilišta u Zagrebu zasebne su pravne osobe. U takvoj situaciji Sveučilište u pravilu ne može donositi akte u području *Smjernica upravljanja intelektualnim vlasništvom* koji mogu neposredno obvezivati sastavnice ako one na to ne pristanu, a poglavito ne obvezuje zaposlenike na sastavnicama, suradnike i studente, budući da oni nisu zaposlenici, suradnici ili studenti Sveučilišta. Stoga je važno u donošenju i primjeni ovih Smjernica voditi računa da same sastavnice moraju donijeti dodatne akte za njihovu primjenu u odnosu na svoje zaposlenike, suradnike i studente. S druge strane, budući da će Smjernice biti usvojene na Senatu, u čijem su sastavu predstavnici svih sastavnica Sveučilišta, pristankom dekana na njihovu primjenu sastavnice su dužne postupati kako im ove Smjernice nalažu. U tom smislu sastavnice su dužne donositi akte i sklapati ugovore kojima će urediti pitanje pripadanja prava intelektualnoga vlasništva koje bude stvoreno na sastavnicama, bez obzira na to stvaraju li ga zaposlenici ili vanjski suradnici sastavnice ili njezini studenti. Sadržaj tih akata i ugovora mora biti usklađen s načelima i pravilima iz ovih Smjernica.

³ Postavlja se za cilj da intelektualno vlasništvo i ekonomska vrijednost koja se može stvoriti iskorištavanjem intelektualnoga vlasništva budu primijenjeni na dobrobit ciljeva Sveučilišta, sastavnica i društva u cjelini.

⁴ U ovom se poglavlju uređuju ciljevi upravljanja intelektualnim vlasništvom koji se nazivaju *Smjernice upravljanja intelektualnim vlasništvom*. Smjernice su zapravo skup pravila kojima se na razini ciljeva i načela uređuju određeni načini postupanja s intelektualnim vlasništvom. Posebnim aktima kao što su odluke, ugovori, pravila, pravilnici, koji se donose u skladu s ovim Smjernicama, uređuju se konkretni odnosi. Sve odredbe ovih Smjernica valja tumačiti imajući u vidu svrhu ostvarenja ovdje određenih ciljeva.

⁵ Ove Smjernice treba shvatiti kao opći pravni okvir koji je temelj za donošenje posebnoga Pravilnika o upravljanju intelektualnim vlasništvom na Sveučilištu u Zagrebu te pravilnika sastavnica i drugih akata koje donose sastavnice i Sveučilište radi ostvarenja ciljeva iz ovih Smjernica.

⁶ Upućuje se na to da su sastavnice zasebne pravne osobe i da je nužno zajedničko djelovanje sastavnica i Sveučilišta kako bi se mogli ostvariti ciljevi iz ovih Smjernica.

⁷ Odgovorna komercijalizacija znači da nije isključivo ostvarivanje dobiti cilj upravljanja intelektualnim vlasništvom na sastavnicama i Sveučilištu. Ostvarivanje dobiti samo je jedan od ciljeva i zato se takvo upravljanje naziva odgovornom komercijalizacijom. To znači komercijalizacija – da, ali istodobno se mora imati na umu da je dostupnost rezultata znanstvenoga, stručnoga i umjetničkoga stvaralaštva na sastavnicama i Sveučilištu jednako vrijedan cilj, kao i gospodarska i ukupna društvena dobrobit. Sastavnice i Sveučilište nisu trgovačka društva ili slične pravne osobe koje su stvorene radi ostvarivanja dobiti, pa tako i u komercijalizaciji rezultata znanstvenoga i istraživačkoga rada na sastavnicama i Sveučilištu ne treba u prvom planu biti isključivo ostvarenje dobiti, premda je to poželjan ishod korištenja tih rezultata.

⁸ Ova točka promiče načelo da oni stvaratelji na Sveučilištu koji ostvare intelektualne tvorevine od posebnoga društvenoga ili gospodarskoga značenja (na primjer, stvaranje nekog izuma koji bitno utječe na kvalitetu života, ali se njime nije ostvarila veća komercijalna korist ili stvaranje izuma kojim se ostvarila neka posebna komercijalna korist) imaju pravo biti financijski nagrađeni za svoj doprinos takvom stvaranju.

⁹ Točkama 1.3.4. do 1.3.6. izražavaju se načela poticanja suradnje na svim razinama te primijenjena istraživanja.

¹⁰ Ovo poglavlje definira opseg primjene Smjernica u tri temeljna smjera: u pogledu intelektualnih tvorevina na koje se odnosi, u pogledu osoba koje su njima obuhvaćene te u pogledu izuzeća od pravila vezanih uz intelektualne tvorevine i osobe.

¹¹ Ovo je jedna od ključnih odredaba Smjernica jer se njome uređuju kriteriji prema kojima se procjenjuje da je tvorevina nastala na sastavnici odnosno na Sveučilištu, što za posljedicu ima i pripadanje prava intelektualnoga vlasništva. Uređuju se četiri kriterija, koji svaki za sebe ili u kombinaciji dovode do zaključka da je tvorevina nastala na sastavnici ili Sveučilištu. Ta četiri kriterija su korištenje prostora, korištenje opreme, korištenje materijala i korištenje financijskih resursa. Ako je jedan od tih kriterija ispunjen, smatra se da je intelektualna tvorevina nastala na sastavnici odnosno na Sveučilištu. Ovdje se napominje da se knjižnice, arhivi te prostori koji nisu namijenjeni znanstvenom, stručnom i umjetničkom istraživanju i radu, kao što su hodnici, kantine ili dvorišta, ne smatraju se prostorima ne smatraju se kriterijem korištenja prostora. Drugim riječima, to što je zaposlenik, student ili suradnik na sastavnici ili Sveučilištu koristio prostor knjižnice ili arhiva ili je intelektualnu tvorevinu stvorio npr. na hodniku, u kantini ili na dvorištu sastavnice, neće dovesti do toga da se smatra da je takva tvorevina stvorena na sastavnici ili na Sveučilištu, stoga ni prava intelektualnoga vlasništva prema kasnijim odredbama ovih Smjernica neće pripasti sastavnici odnosno Sveučilištu.

¹² Knjižnice, arhivi i drugi prostori koji nisu namijenjeni istraživanju, ne smatraju se kriterijem korištenja prostora. Drugim riječima, to što je zaposlenik, student ili suradnik na sastavnici ili Sveučilištu koristio prostor knjižnice ili arhiva ili je intelektualnu tvorevinu stvorio npr. na hodniku, u kantini ili na dvorištu sastavnice, neće dovesti do toga da se smatra da je takva tvorevina stvorena na sastavnici ili na Sveučilištu, stoga ni prava intelektualnoga vlasništva prema kasnijim odredbama ovih Smjernica neće pripasti sastavnici odnosno Sveučilištu.

¹³ Uređuje se mogućnost da sastavnice ili Sveučilište, detaljnije nego što je učinjeno u ovim Smjernicama, u svojim posebnim pravilnicima urede što se smatra kriterijem korištenja prostora, opreme, materijala ili financijskih resursa sastavnice ili Sveučilišta. Ipak, ta pravila ne smiju biti u suprotnosti s točkom 2.1.2. ovih Smjernica. S druge strane, ako sastavnica ili Sveučilište ne donesu nikakva dopunjujuća pravila o tome kad se smatra da je intelektualna tvorevina nastala na sastavnici ili Sveučilištu, tada vrijede samo pravila iz ovih Smjernica, ponajprije točka 2.1.2. Budući da svaka sastavnica ima neke svoje posebnosti s obzirom na područja znanstvenih, stručnih i umjetničkih istraživanja i djelovanja, poželjno bi bilo da svaka sastavnica za sebe detaljnije uredi ove kriterije. U protivnom, vrijedit će pravila i kriteriji iz ovih Smjernica. Da bi ove Smjernice bila neposredno primjenjive na zaposlenike, studente i suradnike na sastavnicama, u aktima koji obvezuju te osobe trebalo bi se pozvati na pravila iz točke 2.1.2. ovih Smjernica. To bi trebalo, na primjer, provesti u pravilnicima o radu, ugovorima o radu, posebnim ugovorima, autorskim ugovorima, ugovorima o suradnji, ugovorima o studiranju i sličnim pojedinačno obvezujućim aktima koji će vrijediti za konkretne pojedinačne situacije na pojedinačnim sastavnicama.

¹⁴ Prema članku 110. stavku 1. Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima NN 111/2021 autorska djela koja stvore znanstvenici, suradnici i nastavnici izabrani u znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna, znanstvena, nastavna, suradnička i stručna zvanja, u izvršavanju njihove nastavne, obrazovne ili slične djelatnosti, na visokim učilištima i u znanstvenim organizacijama pripadaju poslodavcu.

¹⁵ Ovom odredbom nabrajaju se sva pojedinačna prava intelektualnoga vlasništva koja mogu nastati kao rezultat znanstvenoga, stručnoga i umjetničkoga rada na sastavnicama ili na Sveučilištu i na koja se ove Smjernice odnose. Ta sva prava definirana su posebnim propisima o intelektualnom vlasništvu koji su na snazi u Republici Hrvatskoj i trebaju se tumačiti isključivo prema tim propisima. Ove Smjernice neće donijeti nikakve nove definicije tih prava niti će formulirati ikakvo novo pravo intelektualnoga vlasništva jer to i nije moguće činiti ovakvim pravnim aktom. S druge strane, neki pojmovi koji se pojavljuju u ovoj točki 2.1.5. Smjernica, poput pojma inovacija, nisu definirani zakonom te se u tom slučaju trebaju tumačiti prema sadržaju koji je uobičajen u znanstvenim i stručnim krugovima.

¹⁶ Ove Smjernice odnose se na osobe koje imaju sklopljen ugovor o radu s nekom od sastavnica ili sa Sveučilištem u svojstvu znanstvenika, umjetnika ili u znanstveno-nastavnom ili umjetničko-nastavnom svojstvu. Ovdje se jasno definira tko su zaposlenici. U pravilu, zaposlenici su zaposleni na sastavnicama, a vrlo iznimno je znanstveno osoblje zaposleno na samom Sveučilištu.

¹⁷ Ove Smjernice odnose se i na one osobe koje studiraju na bilo kojoj studijskoj razini, uključujući i poslijediplomske studije. I doktorandi te ostali poslijediplomandi su studenti u smislu ovih Smjernica. Ovom se odredbom definira pojam studenta i odnosi se na sve studije: preddiplomske, diplomske, doktorske, specijalističke i dr.

¹⁸ Ove se Smjernice odnose na one znanstvenike i umjetnike koji na sastavnicama ili na Sveučilištu provode projekte ili sudjeluju u projektima, a nisu zaposleni na sastavnici niti na Sveučilištu, nego su gostujući znanstvenici, znanstvenici u naslovnim zvanjima i ostali znanstvenici koji po bilo kojoj drugoj osnovi, različitoj od radnoga odnosa, sudjeluju u znanstvenom, istraživačkom, stručnom ili umjetničkom radu ili u projektu koji se provodi na sastavnici ili na Sveučilištu.

¹⁹ Ova odredba nije zatvorena već podrazumijeva i sve one osobe koje nisu među prethodno nabrojenima, a koje na bilo koji način sudjeluju u istraživanjima na sastavnicama ili na Sveučilištu, po bilo kojoj osnovi (npr. suradnički projekti i slično).

²⁰ Ovom odredbom Smjernica usmjeravaju se sastavnice i Sveučilište, koji se nalaze u ulozi poslodavca, da u svakom ugovoru o radu sa znanstvenim, stručnim i umjetničkim osobljem trebaju uvrstiti odredbu prema kojoj će se ove Smjernice odnositi na svakog pojedinog zaposlenika, na bilo kojoj sastavnici ili na Sveučilištu. Bez takve klauzule u ugovoru o radu ili u drugom aktu kojim se uređuje radni odnos, ove se Smjernice ne mogu primijeniti neposredno na zaposlenika. Naime, svaki zaposlenik mora pristati da se ove Smjernice na njega odnose. Samim donošenjem Smjernica na Sveučilištu ne stvara se dvostrani odnos između zaposlenika i sastavnice odnosno Sveučilišta, već se ove Smjernice treba smatrati jednostranim aktom Sveučilišta. Takvim se aktom ne mogu nametati obveze zaposlenicima koji na to nisu pristali niti su o tome imali prigodu izjasniti se. Dakle, najbolje je obvezatnost primjene ovih Smjernica uvrstiti u svaki pojedini ugovor o radu, i to običnom klauzulom koja glasi, na primjer: „U pogledu upravljanja intelektualnim vlasništvom koje zaposlenik stvori za trajanja radnog odnosa primjenjuju se *Smjernice o upravljanju intelektualnim vlasništvom na Sveučilištu u Zagrebu*, donesene na sjednici Senata Sveučilišta u Zagrebu dana xxx.“ Isto tako postoji mogućnost da se obvezatnost primjene ovih Smjernica na zaposlenike sastavnica ili Sveučilišta primijeni na temelju posebnih odredaba pravilnika o radu koji su doneseni u propisanoj proceduri kao obvezujući akti na pojedinoj sastavnici, ili pak u kolektivnom ugovoru. U svakom slučaju, ove Smjernice neće biti obvezujuće za zaposlenika ako na njih nije pristao na bilo koji način koji je pravno dopušten u radnim odnosima (ugovor o radu, pravilnik o radu koji se primjenjuje na temelju ugovora o radu, kolektivni ugovor).

²¹ Jednako kao i za zaposlenike, i za studente ove Smjernice nemaju obvezujući učinak ako student nije pristao na njihovu primjenu. Dakle, u ugovoru o studiranju može se ugovoriti primjena ovih Smjernica običnom klauzulom koja glasi, na primjer: „U pogledu svih intelektualnih tvorevina koje student stvori za vrijeme studiranja u okviru obavljanja svojih studentskih obveza ili na drugi način, primjenjuju se *Smjernice upravljanja intelektualnim vlasništvom na Sveučilištu u Zagrebu*, donesene na sjednici Senata Sveučilišta u Zagrebu dana xxx.“ Ako se sa studentima ne sklapa ugovor o studiranju, tada je moguće od studenta na početku studija ili pri upisu u bilo koju studijsku godinu zatražiti da potpiše izjavu koja glasi, na primjer: „U pogledu svih intelektualnih tvorevina koje student stvori za vrijeme studiranja u okviru obavljanja svojih studentskih obveza ili na drugi način, primjenjuju se *Smjernice o upravljanju intelektualnim vlasništvom na Sveučilištu u Zagrebu*, donesene na sjednici Senata Sveučilišta u Zagrebu dana xxx.“ Ako se to ne učini, onda se može studentu prije početka sudjelovanja u nekom znanstvenom, stručnom, istraživačkom ili umjetničkom projektu dati na potpis izjava koja glasi, na primjer: „U pogledu svih intelektualnih tvorevina koje student stvori za trajanja projekta xxx u kojem sudjeluje kao student – istraživač / student – umjetnik, primjenjuju se *Smjernice o upravljanju intelektualnim vlasništvom na Sveučilištu u Zagrebu*, donesene na sjednici Senata Sveučilišta u Zagrebu dana xxx.“

²² I u ovim slučajevima, kao i kod studenata i zaposlenika, ove Smjernice nemaju obvezujući učinak ako suradnik nije pristao na njihovu primjenu. To on mora učiniti u nekom aktu koji je za njega obvezujući, primjerice ugovor o suradnji na projektu ili izjava koju će suradnik potpisati prije početka provedbe projekta. U ugovoru ili izjavi treba stajati klauzula koja glasi, na primjer: „U pogledu svih intelektualnih tvorevina koje suradnik stvori za trajanja projekta xxx u kojem sudjeluje kao istraživač / znanstvenik / umjetnik, primjenjuju se *Smjernice o upravljanju intelektualnim vlasništvom na Sveučilištu u Zagrebu*, donesene na sjednici Senata Sveučilišta u Zagrebu dana xxx.“

²³ U točki 2.1. uredilo se koje intelektualne tvorevine potpadaju pod primjenu Smjernica, a u točki 2.2. koje osobe potpadaju pod njihovu primjenu. Sada se u točki 2.3. uređuju izuzeća od primjene Smjernica. Drugim riječima, uređuje se na koje se intelektualne tvorevine i na koje se osobe ove Smjernice ne odnose.

²⁴ Ovdje je propisano da znanstveni i stručni članci te knjige zaposlenika, suradnika i studenata ne potpadaju pod primjenu ovih Smjernica. Dakle, za te vrste autorskih djela neće se smatrati da pripadaju sastavnici ili Sveučilištu,

bez obzira na to što su možda rezultat istraživanja koje je provedeno na sastavnici ili Sveučilištu, uz korištenje prostora, opreme, materijala ili financijskih resursa sastavnice ili Sveučilišta. Razlog za ovakvo uređenje jest u tome što briga za objavljivanje znanstvenih i stručnih članaka i knjiga može u vrlo velikoj mjeri opteretiti sastavnicu ili Sveučilište, pri čemu korist za sastavnicu ili Sveučilište ne može biti osobita. Dakle, autorima je ostavljeno da se sami brinu o objavi i raspolazu autorskim pravima u pogledu objave ovakvih vrsta autorskih djela. S druge strane, ako postoji obveza čuvanja tajnosti podataka ili neka druga obveza koja proizlazi iz nekog drugog prava intelektualnoga vlasništva ili iz nekog ugovornog odnosa, tada će takve obveze i prava biti neovisni o autorskim pravima i postojat će bez obzira na ovo izuzeće. Drugim riječima, ako prema ovim Smjernicama postoji obveza čuvanja tajnosti podataka, tada autor neće smjeti te podatke objaviti u obliku znanstvenoga ili stručnoga članka dokle god traje obveza čuvanja tajnosti. Također, ako je izum još uvijek u fazi tajnosti prije podnošenja patentne prijave, tada se o takvu izumu ne smije objaviti autorski znanstveni ili stručni članak ili knjiga dokle god je potrebno čuvati tajnost izuma.

²⁵ Ovom se odredbom otklanja primjena ovih Smjernica na sve intelektualne tvorevine koje su stvorene prije zasnivanja radnog odnosa ili prije početka studiranja, odnosno prije ostvarenja suradnje. Prirodno je da su takve tvorevine u nekom drugom pravnom režimu i nemaju veze s ovim Smjernicama, sastavnicama ili Sveučilištem. Također, zaposlenik, student ili suradnik u pravilu nije dužan prijavljivati niti obavješćivati sastavnicu ili Sveučilište o postojanju takvih intelektualnih tvorevina.

²⁶ Intelektualne tvorevine na koje se ove Smjernice ne odnose, a koje su nastale prije zasnivanja radnog odnosa ili prije početka studiranja, odnosno prije ostvarenja suradnje, mogu biti relevantne za istraživanje koje se provodi na sastavnici ili na Sveučilištu. Inače zaposlenik, student ili suradnik nije dužan obavijestiti sastavnicu ili Sveučilište o postojanju takvih tvorevina niti o njihovu sadržaju. No, u situacijama kada je takva tvorevina relevantna za istraživanje koje se provodi na sastavnici ili Sveučilištu, zaposlenik, student ili suradnik dužan je obavijestiti sastavnicu ili Sveučilište o postojanju takve tvorevine i njezinu sadržaju. Budući da se na ovome mjestu ne mogu propisivati pojedinosti o takvim obavijestima, upućuju se sastavnice i Sveučilište da donesu pravila o načinu davanja te pohranjivanju takvih obavijesti. Takva pravila mogu biti pisana, ali se mogu sastojati i u obliku upitnika ili unaprijed osmišljena formulara u koji će zaposlenik, student ili suradnik upisati podatke o takvim tvorevinama, primjerice broj patentne prijave, kratki opis sadržaja tvorevine, uputu na mjesto gdje je sadržaj tvorevine objavljen i slično.

²⁷ Ovom odredbom određuju se intelektualne tvorevine na koje se ove Smjernice ne odnose. Ne odnose se na autorska djela i predmete srodnih prava (izvedbe, fonograme, videograme, baze podataka) koji nastanu u okviru nastavnoga i obrazovnoga procesa. Ovim se Smjernicama uređuje postupanje s rezultatima znanstvenoga, stručnoga, istraživačkoga i umjetničkoga rada, a ne onaj rad koji je posljedica isključivo nastavnoga i obrazovnoga procesa. Pitanja komu će pripadati prezentacije za predavanja, pisana predavanja, zadatci, planovi i programi rada i slično mogu se urediti nekim drugim pravilnikom ili drugim pravnim aktom, ali i ne moraju, nego se može izravno primijeniti Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima, u kojem je to regulirano. U svakom slučaju, o takvim autorskim djelima, koja su rezultat nastavnoga procesa, nema riječi u ovim Smjernicama.

²⁸ Ova je odredba uređena u članku 111. stavku 5. Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima NN 111/2021 te u članku 83. stavcima 11., 12. i 13. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju NN [123/03](#), [198/03](#), [105/04](#), [174/04](#), [02/07](#), [46/07](#), [45/09](#), [63/11](#), [94/13](#), [139/13](#), [101/14](#), [60/15](#), [131/17](#)

²⁹ Iznimno je važno da se osigura transparentnost ovih Smjernica, tj. da svi znaju za njih i za njihov sadržaj. Zato je važno da se objave na vidljivome mjestu na *web* portalima Sveučilišta i svih njegovih sastavnica. Informiranost o sadržaju ovih Smjernica nužan je preduvjet da se one u konkretnim slučajevima neposredno primijene na zaposlenike, studente, suradnike, kao i na Sveučilište i njegove sastavnice.

³⁰ I ova je odredba osiguranje za će svi na koje se ove Smjernice odnose biti upoznati s njezinim postojanjem i s njezinim sadržajem. To znači, na primjer, da zaposlenika, studenta odnosno suradnika prigodom sklapanja ugovora o radu, ugovora o studiranju, ugovora o suradnji ili nekog drugog ugovora, treba izriekom upozoriti na postojanje ovih Smjernica i uputiti ga da se informira o njihovu sadržaju i uputiti ga gdje je taj sadržaj dostupan.

³¹ U poglavlju 3.1. uređuje se komu pripada intelektualno vlasništvo koje stvori zaposlenik za trajanja radnog odnosa. Riječ je o odredbama koje se moraju čitati zajedno sa zakonima u području intelektualnoga vlasništva

jer moraju biti usklađene sa i tumačiti se zajedno sa zakonskim odredbama u području prava intelektualnoga vlasništva.

³² Ovom odredbom, u skladu sa Zakonom o radu (članak 98.), uređuje se temeljno pravilo da sve one intelektualne tvorevine koje stvori zaposlenik za trajanja ugovora o radu, koristeći se prostorom, istraživačkom opremom, materijalom ili financijskim resursima sastavnice ili Sveučilišta, ovisno o tomu tko je poslodavac, pripadaju poslodavcu. Tu valja imati na umu da poslodavac preko odgovorne osobe – dekana ili rektora, u pravilu ne daje istraživačima, znanstvenicima i umjetnicima upute za rad niti se u ugovorima o radu na sastavnicama propisuje da su zaposlenici dužni stvarati intelektualne tvorevine, niti dekani, rektori i uprave mogu pratiti sve znanstvene, istraživačke i umjetničke aktivnosti svojih zaposlenika. Stoga su kriteriji koji se koriste da bi se smatralo da je neka intelektualna tvorevina stvorena na sastavnici odnosno na Sveučilištu sljedeći: korištenje prostora, istraživačke opreme, materijala ili financijskih resursa sastavnice ili Sveučilišta na kojoj je zaposlenik zaposlen. To valja povezati i s odredbom iz točke 2.1.4., prema kojoj sastavnice i Sveučilište mogu donijeti dodatna pravila kojima se detaljno uređuju kriteriji na temelju kojih će se smatrati da je neka tvorevina nastala na nekoj konkretnoj sastavnici ili na Sveučilištu. Uz primjenu tih dodatnih pravila, donesenih prema točki 2.1.4. ovih Smjernica, uz primjenu točke 2.1.2. i točke 3.1.1., u svakom konkretnom slučaju može se odrediti kad se smatra da konkretna intelektualna tvorevina pripada sastavnici odnosno Sveučilištu, ovisno o tome tko se nalazi u ulozi poslodavca u konkretnom slučaju. Napomena: Članak 98. Zakona o radu uređuje da izum koji je stvoren u radu ili u svezi s radom pripada poslodavcu. Ove Smjernice nadovezuju se na to načelo i razrađuju kriterije kada se smatra da intelektualna tvorevina pripada poslodavcu koji je sastavnica ili Sveučilište.

³³ S druge strane, ako se u konkretnom slučaju, alternativno prema četirima kriterijima: korištenje prostora, istraživačke opreme, materijala ili financijskih resursa sastavnice odnosno Sveučilišta te uz primjenu eventualno dodatnih detaljnijih pravila sastavnice ili Sveučilišta u kojima su ti kriteriji detaljno razrađeni, ne može doći do zaključka da je intelektualna tvorevina stvorena na sastavnici odnosno na Sveučilištu, tada ona pripada zaposleniku. Tu se još jedna stvar treba provjeriti, a ta je da u ugovoru o radu nije nešto drukčije određeno.

³⁴ Zaposlenici u načelu nisu ovlašteni sudjelovati u istraživanjima koja su konkurentna sastavnici odnosno Sveučilištu gdje su zaposleni. Na primjer, ako neka druga istraživačka institucija provodi isto znanstveno istraživanje (npr. traži cjepivo ili lijek za istu bolest ili nastoji pronaći rješenje za isti tehnički problem s učinkovitim grijanjem otvorenih površina radi sprječavanja smrzavanja), tada zaposlenik ne smije sudjelovati u takvu istraživanju konkurentne istraživačke institucije. Svaka je sastavnica dužna, kao i samo Sveučilište, donijeti određena pravila o tome što se smatra nelojalnom konkurencijom u odnosu na tu sastavnicu odnosno Sveučilište. Naime, različita će biti pravila kad je riječ o različitim znanstvenim i istraživačkim granama pa nešto što se ne smatra nelojalnom konkurencijom u području umjetnosti ili društvenih ili humanističkih znanosti, smatrat će se nelojalnom konkurencijom u tehničkim znanostima. Zato je važno da svaka od sastavnica definira u svojem istraživačkom području što se u pogledu takvih istraživanja smatra nelojalnom konkurencijom. Pri tome nelojalna konkurencija mora biti izravna – drugim riječima, pravila o nelojalnoj konkurenciji moraju biti usko tumačena i treba se obuhvatiti samo ono što izravno negativno utječe na sastavnicu zbog izravne konkurencije u konkretnim istraživanjima. Preširoko tumačenje nelojalne konkurencije neosnovano bi štetilo slobodi znanstvenoga, istraživačkoga, stručnoga i umjetničkoga rada i djelovanja te pozitivnih posljedica koje iz toga proizlaze. Ne smije se zaboraviti da se ovim Smjernicama potiču kolaborativna istraživanja i mobilnost znanstvenoga, istraživačkoga, stručnoga i umjetničkoga osoblja.

³⁵ U skladu sa zabranom nelojalne konkurencije, zaposlenik mora unaprijed zatražiti odobrenje za sudjelovanje u istraživačkim i umjetničkim projektima drugih institucija. Kako se ne bi odugovlačili postupci davanja odobrenja, potrebno je da se poslodavac o zahtjevu očituje u roku od 30 dana od primitka zahtjeva, a ako to propusti učiniti, smatra se da je pristao. Sastavnica odnosno Sveučilište dužni su donijeti pravila o suradnji svojih zaposlenika kako bi odluke o davanju ili uskrati odobrenja bile transparentne, nediskriminirajuće te kako bi se za svakoga primjenjivali isti objektivni kriteriji. Stoga ta pravila moraju biti obvezujuća za zaposlenike te ih se treba donijeti na način koji će biti obvezujući za zaposlenika, npr. u ugovoru o radu ili pravilniku o radu se upućuje na ta pravila ili na sva pravila koja za trajanja radnog odnosa donese vijeće fakulteta.

³⁶ Ovom se odredbom želi postići da sve istraživačke institucije na kojima izvan svojih matičnih sastavnica ili Sveučilišta gdje su zaposleni sudjeluju zaposlenici tih sastavnica odnosno Sveučilišta, budu unaprijed upoznate sa sadržajem ovih Smjernica odnosno prije početka suradnje i istraživanja.

³⁷ U slučajevima kada zaposlenici, uz prethodno pribavljeno odobrenje svoje matične sastavnice na kojoj su zaposleni odnosno Sveučilišta, sudjeluju u istraživanju na drugim sastavnicama ili na drugim istraživačkim institucijama, tada je logično da se u takvim istraživanjima na intelektualne tvorevine, nastale u takvim istraživanjima, primjenjuju pravila tih institucija jer su one nositeljice tih istraživačkih projekata.

³⁸ Moguće je da se u konkretnim slučajevima sklope ugovori između istraživačkih institucija na kojima su istraživači zaposleni i istraživačkih institucija na kojima „gostuju“ kao istraživači, kojima će se na poseban način urediti pripadanje prava intelektualnoga vlasništva, različito od onoga kako je uređeno u ovim Smjernicama.

³⁹ Ovom se odredbom, na isti način kao i za zaposlenike, uređuje da intelektualne tvorevine koje stvore studenti na sastavnicama ili Sveučilištu, koristeći se prostorom, istraživačkom opremom, materijalom ili financijskih resursima sastavnice ili Sveučilišta gdje studiraju, pripadaju sastavnici odnosno Sveučilištu gdje studiraju. Bitno je tko je nositelj studija: je li to sastavnica kao pravna osoba ili je to Sveučilište kao pravna osoba (to će biti puno rjeđe jer samo Sveučilište ima tek nekoliko studijskih programa koje provodi). U pogledu tih istraživanja nije bitno je li student takvu intelektualnu tvorevinu stvorio u kontekstu ispunjavanja svojih studentskih obveza (npr. seminari, nastava, laboratorijske vježbe i slično), u kontekstu sudjelovanja u nekom projektu sastavnice ili Sveučilišta ili u kontekstu koji nije neposredno povezan uz ta dva povoda. Kriteriji koji utječu na to da intelektualna tvorevina koju stvori student su sljedeći: korištenje prostora, istraživačke opreme, materijala ili financijskih resursa sastavnice odnosno Sveučilišta. Pri tome sastavnica odnosno Sveučilište mogu donijeti, u skladu s točkom 2.1.4. ovih Smjernica, detaljne kriterije koji određuju što znači korištenje prostora, istraživačke opreme, materijala ili financijskih resursa u pogledu svojih studijskih programa, ako to smatraju potrebnim. Ako to ne učine, primjenjuju se ove Smjernice.

⁴⁰ Ovom se odredbom uređuje da intelektualna tvorevina koju stvori student neće pripasti sastavnici odnosno Sveučilištu gdje studira ako ju je stvorio korištenjem svojih vlastitih resursa, a ne korištenjem prostora, istraživačke opreme, materijala ili financijskih resursa sastavnice ili Sveučilišta gdje studira, i to bez obzira na to je li intelektualna tvorevina nastala u kontekstu ispunjavanja obveza tijekom studiranja. Drugim riječima, čak i ako je tvorevina nastala u ispunjavanju studijskih obveza kao što su seminarski i drugi radovi te završni radovi i projekti, neće pripasti sastavnici odnosno Sveučilištu ako u stvaranju te intelektualne tvorevine nije korišten njihov prostor, istraživačka oprema, materijal ili financijski resursi.

⁴¹ Ovom se odredbom, bez obzira na bilo što iz ovih Smjernica, uređuje da se student ne smije protiviti tomu da se njegov završni rad objavi u skladu s člankom 83. stavkom 11. Zakona o znanosti i visokom obrazovanju te člankom 111. stavkom 5. Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima.

⁴² Vanjski suradnici koji nisu ni zaposlenici ni studenti, moraju u pravilu sa sastavnicom ili Sveučilištem gdje provode istraživanja sklopiti odgovarajući ugovor, kojim se uređuje i pitanje pripadanja intelektualnoga vlasništva koje suradnik stvori tijekom istraživanja. Radi osiguravanja transparentnosti i onemogućavanja diskriminacije, potrebno je da sastavnice i Sveučilište donesu pravila o sudjelovanju suradnika u istraživanjima, kojima bi se uredilo i pitanje pripadanja intelektualnoga vlasništva.

⁴³ Prednost u uređenju odnosa između suradnika i sastavnice odnosno Sveučilišta gdje se provodi istraživanje, dakle, imaju ugovori prema točki 3.3.1. ovih Smjernica. U ovoj točki 3.3.2. uređuje se načelo da intelektualno vlasništvo nastalo u takvim istraživanjima, u kojima sudjeluju suradnici, pripada sastavnici odnosno Sveučilištu gdje se istraživanje izvodi. Ipak, moguće je drukčije ugovoriti s pojedinim suradnikom. No, i kod takvih posebnih aranžmana potrebno je pratiti pravila iz ovih Smjernica koja osiguravaju dostatnu fleksibilnost sastavnica i Sveučilišta u uređenju odnosa sa suradnicima, uz poštovanje načela transparentnosti i izbjegavanje diskriminacije po bilo kojoj osnovi.

⁴⁴ Cilj je ove odredbe stvoriti obvezu na strani suradnika da sastavnicu odnosno Sveučilište gdje provodi istraživanje detaljno obavijesti o rezultatima istraživanja i pruži sve podatke o sadržaju tih rezultata.

⁴⁵ Potiče se objavljivanje znanstvenih radova. Međutim, ako bi se objavom ugrozila mogućnost pravne zaštite neke intelektualne tvorevine koja prema ovim Smjernicama pripada sastavnici ili Sveučilištu, prije objave potrebno je poduzeti nužne korake za očuvanje pravne zaštite. Na primjer, ako je riječ o izumu, objavom bi se ugrozila novost izuma, što je pretpostavka za postizanje pravne zaštite patentom. Stoga je prije objave nužno podnijeti patentnu prijavu. S druge strane, ako je riječ o poslovnoj tajni, onda bi objava u cijelosti onemogućila

pravnu zaštitu. Dakle, ako je riječ o izumu ili poslovnoj tajni, prije objave potrebno je obavijestiti sastavnicu odnosno Sveučilište kojima prema ovim Smjernicama takva tvorevina pripada, tako da sastavnica odnosno Sveučilište mogu pristupiti postupku registracije patenta. Ako je riječ o poslovnoj tajni, sastavnica odnosno Sveučilište treba procijeniti je li važnija objava ili čuvanje tajnosti, pa ako prevladava interes čuvanja tajnosti, može zabraniti objavu. Nakon podnošenja prijave izuma za registraciju patenta, izum se može objaviti bez opasnosti da se ugrozi njegova novost. Također, razdoblje čuvanja tajnosti poslovne tajne može biti ograničeno ili neograničeno.

⁴⁶ Cilj je ovoga pravila da u slučajevima kad nakladnici znanstvenih radova pribavljaju sebi isključiva prava iskorištavanja, sastavnice odnosno Sveučilište zadrže pravo da se ti isti radovi objave u repozitorijima sastavnica odnosno Sveučilišta kako bi besplatno bili dostupni znanstvenicima, istraživačima, stručnjacima i umjetnicima za daljnja istraživanja.

⁴⁷ Ako je riječ o znanstvenim radovima koja se objavljuju kod nekog nakladnika, ako to ne bi bilo u suprotnosti s nakladničkim pravima, sastavnica odnosno Sveučilište trebali bi dobiti neisključivo pravo iskorištavanja objavljenih znanstvenih radova u svrhu vlastita promicanja, daljnjih istraživanja ili nastave.

⁴⁸ Sva moralna prava koja postoje na pravima intelektualnoga vlasništva koja su nabrojena u ovoj odredbi, moraju se poštovati, ne samo slijedom ovih Smjernica nego i slijedom zakona kojima su uređeni. Naime, moralna prava su kao strogo osobna prava neprenosiva i neodreciva.

⁴⁹ Stavljanje u područje javnoga dobra (franc. *domain public*) znači da se na takvim intelektualnim tvorevinama više ne provode prava intelektualnoga vlasništva premda ona prema zakonu postoje.

⁵⁰ U ovdje opisanim situacijama sastavnica odnosno Sveučilište kojima pripadaju prava intelektualnoga vlasništva prema ovim Smjernicama, neće pristupiti komercijalizaciji intelektualnih tvorevina, nego će ih staviti u područje javnoga dobra, što znači da će svatko moći besplatno iskorištavati tu tvorevinu kao da na njoj ne postoje prava intelektualnoga vlasništva. To će sastavnice odnosno Sveučilište napraviti alternativno u četirima slučajevima koji su ovdje nabrojani.

⁵¹ Tijelo sastavnice koje donosi odluku o stavljanju neke intelektualne tvorevine u sferu javnoga dobra određuje sama sastavnica. To može biti neki odbor ili vijeće koje je osnovala sastavnica, može biti dekan ili neka treća osoba.

⁵² Treće institucije su sve javne ili privatne pravne osobe koje nisu poslodavac zaposleniku. To može biti i neka druga sastavnica Sveučilišta u Zagrebu, različita od sastavnice na kojoj je zaposlenik zaposlen.

⁵³ Na primjer, *Okvir Zajednice za državne potpore za istraživanje i razvoj i inovacije (2014/C 198/01)* u točki 2.2.: „Neizravne državne potpore poduzetnicima putem javno financiranih organizacija za istraživanje i širenje znanja i istraživačkih infrastruktura“, razrađuje okvire pojedinih tipova suradnji i povezanih pristupa upravljanju intelektualnim vlasništvom. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:52014XC0627\(01\)&from=HR](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:52014XC0627(01)&from=HR)

Nova verzija Okvira usvojena u listopadu 2022. godine, C(2022) 7388 final. Dostupna na: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12777-State-aid-rules-for-research-development-innovation-framework_en

⁵⁴ Obveza pribavljanja prethodnog odobrenja odnosi se samo na zaposlenike, ne na studente i suradnike.

⁵⁵ Studenti i suradnici nisu dužni pribaviti odobrenje, već su dužni samo obavijestiti sastavnicu odnosno Sveučilište gdje studiraju odnosno gdje surađuju o svojem sudjelovanju u nekom istraživanju koje može imati utjecaja na istraživanje koje kao studenti odnosno suradnici provode na sastavnici odnosno na Sveučilištu.

⁵⁶ U slučaju suradnje s trećom institucijom ugovorom se uređuju međusobni odnosi, no to što se ugovara ne smije biti u izravnoj suprotnosti s ovim Smjernicama.

⁵⁷ Obrazlaže se da poticaj može biti novčane, ali i nenovčane naravi. Jedan od oblika poticaja novčane naravi je udio u dobitku koji se ostvari komercijalizacijom, no to mogu biti i druge financijske nagrade koje su predviđene Zakonom o radu i drugim propisima. Nenovčani poticaji mogu biti razne nagrade i priznanja.

⁵⁸ Sudjelovanje u dobitku od komercijalizacije jedan je od načina financijskoga poticaja. Ima i drugih načina financijskoga poticaja, kao što je uvećanje plaće i slično.

⁵⁹ Ovdje se propisuje obveza sastavnicama da u svojim posebnim pravilnicima urede da njihovi znanstvenici, istraživači i umjetnici imaju pravo na udio u dobitku od komercijalizacije. Obvezujući pravilnik je onaj pravilnik koji se obvezno primjenjuje na zaposlenike, studente i suradnike, kao i na samu sastavnicu.

⁶⁰ U ovome poglavlju uređuje se mogućnost osnivanja trgovačkih društava radi komercijalizacije intelektualnih tvorevina nastalih na sastavnici odnosno na Sveučilištu. Te tvorevine pripadaju sastavnici ili Sveučilištu, u skladu s odredbama ovih Smjernica. Osnivač takva trgovačkoga društva može biti sam stvaratelj – istraživač, znanstvenik, umjetnik, uz odobrenje sastavnice. Nadalje, osnivač može biti i sastavnica, ali i Sveučilište.

⁶¹ U ovome djelu uređuju se situacije u kojima je osnivač trgovačkoga društva stvaratelj, a udio u takvu društvu, osim stvaratelja, može imati neka treća osoba (npr. privatni investitor) i sastavnica, kojoj prema ovim Smjernicama pripada intelektualna tvorevina koja će se komercijalizirati putem trgovačkoga društva.

⁶² Sastavnica kojoj prema ovim Smjernicama pripada intelektualna tvorevina, može odlučiti da je oportuno dopustiti stvaratelju takve tvorevine, radi njezine komercijalizacije, osnivanje trgovačkoga društva, i to njemu samom ili zajedno s nekom trećom osobom, kao što je npr. investitor u komercijalizaciju ili u istraživanje koje je prethodilo komercijalizaciji ili koje se mora naknadno provesti radi unaprjeđenja intelektualne tvorevine. Kada se takvo društvo osnuje, na njega se intelektualna tvorevina može u cijelosti prenijeti ili mu se može dati licencija za iskorištavanje te intelektualne tvorevine.

⁶³ Ovdje se uređuje da sastavnica može, ali i ne mora, imati udio u trgovačkom društvu koje je osnovao stvaratelj.

⁶⁴ Trgovačko društvo i sastavnica mogu sklopiti ugovor na temelju kojega će trgovačko društvo npr. imati sjedište na adresi sastavnice i koristiti se njezin prostor ili će mu sastavnica davati druge usluge, poput administrativnih i računovodstvenih usluga i slično. Može se ugovoriti i da trgovačko društvo koristi naziv ili oznake sastavnice.

⁶⁵ Sveučilište može dati licenciju novoosnovanom trgovačkom društvu da koristi njegov žig broj 017992629 registriran u EUIPO.

⁶⁶ U ovome poglavlju uređuju se situacije kada je trgovačko društvo radi komercijalizacije intelektualne tvorevine, koja prema ovim Smjernicama pripada sastavnici, osnovala sama sastavnica.

⁶⁷ Sastavnica je ovlaštena odlučiti da će osnovati trgovačko društvo radi komercijalizacije tvorevine koja joj prema ovim Smjernicama pripada, u kojem će društvu imati sve udjele.

⁶⁸ Ovdje je uređeno da sastavnica, nakon osnivanja trgovačkoga društva, može raspolagati njegovim udjelima u korist stvaratelja intelektualne tvorevine koja se u njemu komercijalizira ili u korist trećih osoba, kao što su investitori.

⁶⁹ Trgovačko društvo i sastavnica mogu sklopiti ugovor na temelju kojega će trgovačko društvo npr. imati sjedište na adresi sastavnice i koristiti se njezinim prostorom ili će mu sastavnica davati druge usluge, poput administrativnih i računovodstvenih usluga i slično. Može se ugovoriti i da trgovačko društvo koristi naziv ili oznake sastavnice.

⁷⁰ Sveučilište može dati licenciju novoosnovanom trgovačkom društvu da koristi njegov žig broj 017992629 registriran u EUIPO.

⁷¹ U ovome dijelu uređuju se situacije kada je osnivač trgovačkoga društva Sveučilište.

⁷² Uređuje se situacija kada trgovačko društvo zajedno osnivaju sastavnica i Sveučilište.

⁷³ Trgovačko društvo i Sveučilište mogu sklopiti ugovor na temelju kojega će trgovačko društvo npr. imati sjedište na adresi Sveučilišta i koristiti se njegovim prostorom ili će mu Sveučilište davati druge usluge, poput administrativnih i računovodstvenih usluga i slično.

⁷⁴ Može se ugovoriti i da trgovačko društvo koristi naziv ili oznake Sveučilišta.

⁷⁵ Sveučilište može dati licenciju novoosnovanom trgovačkom društvu da koristi njegov žig broj 017992629 registriran u EUIPO.

⁷⁶ Uređuje se vođenje evidencija o trgovačkim društvima na sastavnici i na Sveučilištu.

⁷⁷ Uređuju se pravila o razrješavanju i sprječavanju sukoba interesa.